

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W GDAŃSKU**

Gdańsk, dnia 2 marca 2001r.

RGD. 5003-99/01/HK

DECYZJA NR RGD.4/2001

Na podstawie art. 479²⁹ § K.p.c., w związku z art. 105 § 1 K.p.a., po rozpoznaniu odwołania przedsiębiorcy **Energetyka Szczecińska Spółka Akcyjna w Szczecinie** od decyzji administracyjnej z dnia 23 września 2000r., znak RGD.26/2000, wydanej w sprawie wszczętej z urzędu, w której nakazano skarżonemu zaniechanie stosowania praktyki monopolistycznej, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (tekst jednolity: Dz.U. z 1999r. Nr 52, poz. 547 z późniejszymi zmianami), a polegającej na nadużywaniu przez niego pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw energii elektrycznej poprzez narzucenie Panu Jerzemu Ł. z S. (i współinwestorom) uciążliwego warunku umowy z dnia 18 czerwca 1997r. przynoszącego dostawcy nieuzasadnione korzyści na skutek nieodpłatnego przekazania na jego stan majątkowy stacji transformatorowej słupowej 15/0.4kV (wybudowanej w miejsce dotychczasowej, oznaczonej „Wronia 5” nr 0654) oraz linii kablowej 0,4kV, które to elementy infrastruktury technicznej zostały zrealizowane ich wyłącznym nakładem i staraniem, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uchyła zaskarżoną decyzję i umarza postępowanie administracyjne.

UZASADNIENIE

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło pismo Pana Jerzego Ł., prywatnego inwestora budownictwa mieszkaniowego, w sprawie zajęcia przez organ antymonopolowy stanowiska odnośnie zgodności z ustawą o przeciwdziałaniu [...] zachowania przedsiębiorcy pod nazwą Energetyka Szczecińska Spółka Akcyjna (w dacie złożenia wniosku: Zakład Energetyczny Szczecin S.A.), polegającego na „*odmowie udziału w finansowaniu przebudowy stacji transformatorowej i sieci*”, wykonanych kosztem i staraniem wnioskodawcy (i współinwestorów).

Z informacji przekazanych Urzędowi wynika, iż w 1997r. Pan Jerzy Ł. – w związku z budową domu jednorodzinnego – zwrócił się do skarżonego przedsiębiorcy o wydanie „*Warunków ogólnych i technicznych przyłączenia urządzeń elektrycznych do wspólnej sieci*”, i otrzymał je w dniu 9 kwietnia 1997r., znak TRD/NOT-1/113/155-I/97. Zgodnie z ich treścią, w celu realizacji przyłączenia należało wybudować stację

80-824 GDAŃSK, UL. PODWALE PRZEDMIEJSKIE 30

TEL. (058) 346-29-32, TEL/FAX (058) 346-29-33, TEL. CENTRALA (058) 301-50-21

E-MAIL: GDANSK@UOKIK.GOV.PL

transformatorową 15/0.4kV (w miejsce dotychczasowej, oznaczonej „Wronia 5” nr 0654) i zasilić ją linią kablową 0,4kV. Wobec tego, iż „*podobne wtp*” zostały wydane również innym inwestorom indywidualnego budownictwa mieszkaniowego, „*wskazanym byłoby* – zdaniem Energetyki Szczecińskiej – „*wejść w porozumienie i powyższą inwestycję zaprojektować i zrealizować wspólnie.*”

Wnioskodawca, biorąc tę sugestię pod uwagę, wystąpił, wraz z „*właścicielami okolicznych działek*”, do Urzędu Miejskiego w Szczecinie o pozwolenie na budowę; po jej uzyskaniu i zrealizowaniu przedsięwzięcia sporne elementy infrastruktury energetycznej o wartości 35.529zł (w tym stacja transformatorowa słupowa – 15.241,41zł) przekazano nieodpłatnie – na podstawie umowy zawartej w dniu 18 czerwca 1997r. przez skarżonego przedsiębiorcę i Pana Jerzego Ł., Panią Grażynę T. Pana Jacka K. oraz Pana Marcina W. – na stan majątkowy Energetyki Szczecińskiej, bowiem – jak wynika z pisma z dnia 5 października 1999r. – stanowiło to „*warunek zawarcia [...] umowy o dostarczanie energii i zamontowania liczników.*”

Mając wątpliwości co do zasadności nieodpłatnego przekazania przedmiotowej inwestycji Pan Jerzy Ł. zwrócił się do Energetyki Szczecińskiej, najpierw pismem z dnia 30 czerwca 1997r., a następnie pismem z dnia 15 czerwca 1999r., „*o zwrot części kosztów inwestycji w zakresie budowy sieci rozdzielczej 0,4kV od stacji Wronia 5 do działki 17/7 i stacji Trafo słupowej*”, a wskutek negatywnej, w obu wypadkach, odpowiedzi – skierował sprawę do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Dostawca, ustosunkowując się do postawionych mu zarzutów, uznał je za chybione, a żądanie „*wydania decyzji stwierdzającej bądź nie stosowanie [...] praktyki monopolistycznej*” – za bezzasadne. Na tę okoliczność argumentował następująco:

- Punkt 13 „*Warunków ...*” wydanych przez Energetykę Szczecińską, zawierał jedynie **propozycję** nieodpłatnego przekazania przez inwestora (inwestorów) wybudowanych przez niego (nich) elementów infrastruktury energetycznej, a brak akceptacji dla niej (o czym należało powiadomić w ciągu 30 dni od daty otrzymania „*Warunków ...*”) skutkowałaby „*korektą wydanych w.t.p.*” uwzględniającą nową sytuację.
- Pan Jerzy Ł., pomimo iż punkt 13 stanowił integralną część „*Warunków ...*” i był mu znany, w przewidzianym terminie ani nie powiadomił o swoim negatywnym stosunku odnośnie jego treści, ani nie podjął żadnych działań zmierzających do „*innego uregulowania sprawy*”, mimo iż „*inicjatywa w zakresie zawarcia umowy partycypacyjnej, przy jednoznacznym brzmieniu w.t.p. leżała po stronie wnioskodawcy.*”
- Zmiana „*Warunków ...*”, która mogłaby polegać na umożliwieniu inwestorowi „*pozostawienia wybudowanych urządzeń (sieci) w swojej eksploatacji i nie przekazywania ich nieodpłatnie*”, nakładałaby na niego jednocześnie obowiązek ponoszenia kosztów związanych z ich konserwacją i wymianą (w razie uszkodzenia bądź zniszczenia) oraz zapewnieniem nadzoru nad nimi w sposób zgodny z wymaganiami technicznymi i względami bezpieczeństwa. Nieodpłatne przekazanie spornego majątku stanowiło, zdaniem Energetyki Szczecińskiej, niezbędną rekompensatę z tytułu „*uwolnienia*” inwestora od w/w obowiązków i

kosztów.

- Mając na względzie zarówno to, iż projektodawcą przedsięwzięcia przy ulicy Wroniej był Pan Jerzy Ł. (wraz ze współinwestorami), jak i to, że nie uwzględniano go w planach inwestycyjnych Energetyki Szczecińskiej, trudno uznać by treść wydanych w dniu 9 kwietnia 1997r. „*Warunków ...*” była uciążliwa, bowiem były to „*jedyne możliwe warunki przyłączenia wnioskodawcy do sieci.*”

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, biorąc pod uwagę zarówno zebrany materiał dowodowy, jak i fakt, iż wnioskodawcy jako prywatnemu inwestorowi budownictwa mieszkaniowego (podobnie jak i współinwestorom) nie przysługiwało, w świetle art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu [...], prawo żądania wszczęcia postępowania administracyjnego przeciwko Energetyce Szczecińskiej Spółce Akcyjnej, wszczął je z urzędu – w dniu 25 kwietnia 2000r. – pod zarzutem nadużywania przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej zajmowanej na lokalnym rynku dostaw energii elektrycznej poprzez narzucanie w/w odbiorcom uciążliwych warunków umów, przynoszących dostawcy nieuzasadnione korzyści, a polegających na żądaniu nieodpłatnego przekazania na jego stan majątkowy instalacji oraz urządzeń energetycznych, wykonanych ich kosztem i staraniem.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego pełnomocnik Energetyki Szczecińskiej podniósł, iż zachowanie skarżonego jest uzasadnione nie tylko z powodów, na które wskazywano uprzednio w postępowaniu wyjaśniającym, ale znajduje nadto usprawiedliwienie w świetle § 15 ust. 1 pkt 2 zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki (M.P. Nr 62, poz. 286 ze zmianami), zgodnie z którym: „*Jednostka zarządzająca wspólną siecią w razie braku planowych środków na rozbudowę urządzeń wspólnej sieci może uzależnić określenie warunków przyłączenia od zobowiązania się wnioskodawcy do wybudowania odcinka sieci lub przyłącza jego kosztem i staraniem.*”

Wobec tego, iż spośród czterech osób zawierających z dostawcą umowę z dnia 18 czerwca 1997r. takie „*zobowiązanie*” złożyły – przy piśmie z dnia 23 stycznia 1997r. – dwie, tj. Pani Grażyna T. i Pan Jacek K., a pozostałe, w tym Pan Jerzy Ł., włączyły się do procesu inwestycyjnego na tych samych warunkach, należy przyjąć, zdaniem pełnomocnika, iż skarżony przedsiębiorca „*niczego nie narzucił uczestniczącym w inwestycji podmiotom.*” Słuszność takiego stanowiska miałyby potwierdzać, dodatkowo, ta okoliczność, że – z wyjątkiem Pana Jerzego Ł. – nikt spośród inwestorów „*żadnych roszczeń w stosunku do Energetyki Szczecińskiej nie wnosi.*”

Tymczasem, jak wynika z akt sprawy, również Pani Grażyna T., Pan Jacek K. oraz Pan Marcin W. wyrazili zainteresowanie współuczestnictwem w prowadzonym postępowaniu, na dowód czego złożyli stosowne oświadczenie woli (przy piśmie Pana Jerzego Ł. z dnia 3 sierpnia 2000r.).

Organ antymonopolowy, po rozpatrzeniu argumentacji zainteresowanych i analizie zebranego materiału dowodowego stwierdził – decyzją administracyjną z dnia 23 września 2000r., znak RGD.26/2000 – stosowanie przez Energetykę Szczecińską Spółkę Akcyjną praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw energii elektrycznej poprzez narzucenie Panu Jerzemu Ł. ze Szczecina (i współinwestorom) uciążliwego warunku umowy z dnia 18 czerwca 1997r. nakładającego na nich obowiązek nieodpłatnego przekazania na stan

majątkowy dostawcy odcinków sieci i urządzeń elektroenergetycznych, co przyniosło mu nieuzasadnione korzyści, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o przeciwdziałaniu [...].

Od przywołanej wyżej decyzji skarżony przedsiębiorca złożył odwołanie podnosząc m.in., iż stawiany mu zarzut narzucenia Panu Ł. (i współinwestorom) – wbrew ich woli – warunków umowy z dnia 18 czerwca 1997r. nie znalazł w postępowaniu uzasadnienia, na skutek czego należałoby, jego zdaniem, decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 23 września 2000r. uchylić, a postępowanie umorzyć.

Organ antymonopolowy, mając na względzie powyższe okoliczności, zważył co następuje.

Kwestią o podstawowym znaczeniu, którą należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu przedmiotowego sporu jest instytucja przedawnienia, a za rozstrzygającą w tej sprawie uznano – przyjętą przez Sąd Antymonopolowy (por. wyroki z dnia 20 września 2000r., sygn. akt XVII Ama 74/99 oraz z dnia 27 września 2000r, sygn. akt XVII Ama 97/99) – interpretację **momentu zaprzestania stosowania praktyk monopolistycznych** oraz **momentu zakończenia biegu przedawnienia**.

Stosownie do treści art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu [...] nie wszczyna się postępowania administracyjnego, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano praktyki monopolistycznej upłynął rok.

Zgodnie z aktualnym orzecnictwem, zawartym m.in. w powołanym wyżej wyroku Sądu Antymonopolowego z dnia 27 września 2000r., *„w odniesieniu do praktyki wskazanej w art. 5 ust 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej polegającej na narzuceniu przez podmiot posiadający pozycję dominującą uciążliwych warunków umów o trwaniu praktyki można mówić jedynie do czasu zawarcia przez strony umowy zawierającej taki warunek [podkr. organu antymonopolowego]. Po zawarciu umowy nie można już mówić o „narzucaniu” bowiem w tym czasie uciążliwy warunek już stał się treścią umowy. W dacie zawarcia umowy wystąpiły również jej skutki w postaci zobowiązań powstałych w majątku stron, a zwłaszcza podmiotu, któremu uciążliwy warunek został narzucony. Pokrzywdzony przez stosowanie praktyki ma zatem najpóźniej w dacie zawarcia umowy pełną świadomość co do ewentualnego uciążliwego charakteru warunków zawartej umowy i ma możliwość podjęcia działań chroniących jego prawa”*.

Kierując się powyższymi wskazówkami organ antymonopolowy przyjął, iż Energetyka Szczecińska Spółka Akcyjna zaprzestała narzucania spornego warunku umowy w dacie jej zawarcia, tj. w dniu 18 czerwca 1997r.; od tego momentu zainteresowani (Pan Jerzy Ł. i współinwestorzy) mogli jeszcze – zgodnie z brzmieniem art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu [...] – podejmować stosowne działania chroniące ich prawa do dnia 31 grudnia 1998r., tj. przez okres co najmniej 18 miesięcy. Tymczasem, jak wynika z akt sprawy, pierwsze pismo Pana Jerzego Ł.- dotyczące zarzutów stawianych skarżonemu przedsiębiorcy wpłynęło do Delegatury UOKiK w Gdańsku w dniu 8 października 1999r., tj. ponad 9 miesięcy po upływie terminu przedawnienia, i tę okoliczność organ antymonopolowy wziął pod uwagę uchylając zaskarżoną decyzję.

Z kolei, zgodnie z art. 105 § 1 K.p.a., gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji państwowej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.

Mając na uwadze, że w przedmiotowym sporze, postępowanie antymonopolowe nie mogło być już wszczęte po dniu 31 grudnia 1998r., i tym samym spełniona została przesłanka, o której mowa powyżej, organ antymonopolowy orzekł, jak w sentencji.

POUCZENIE: Od decyzji niniejszej służy odwołanie do Sądu Okręgowego – Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Gdańsku w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

Z upoważnienia Prezesa UOKiK
Dyrektor Delegatury UOKiK w Gdańsku
Roman Jarząbek